

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Innovative kriterier for graduering af affaldsgebyrer for elektronik – men hvordan får de en miljøeffekt?

Jørgensen, Michael Søgaard

Publication date:
2023

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Jørgensen, M. S. (2023, apr. 10). Innovative kriterier for graduering af affaldsgebyrer for elektronik – men hvordan får de en miljøeffekt? Ingeniøren. <https://ing.dk/holdning/innovative-kriterier-graduering-af-affaldsgebyrer-elektronik-men-hvordan-faar-de-en-2>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

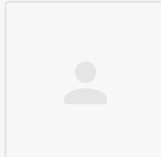
If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning.

BLOGINDLÆG

Innovative kriterier for graduering af affaldsgebyrer for elektronik – men hvordan får de en miljøeffekt?

Cirkulær økonomi 10. april kl. 22:03

Michael Søgaard Jørgensen

[Elektronikaffaldsbekendtgørelsen](#) (også kaldet ”Bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr”) var i høring i sommeren 2022 og udkom 19. december 2022.

En længe ventet bekendtgørelse

Bekendtgørelsen var i et par år ventet med spænding, fordi den skulle udmønte hjemler til miljøministeren til at fastsætte regler for, hvordan andre virksomheder end kollektive ordninger kan godkendes til at håndtere elektriske og elektroniske produkter, som forbrugere ikke længere har behov for. Ligeledes skulle hjemlen til at fastsætte graduerede affaldsgebyrer udmøntes. Begge ændringer er nævnt i den danske handlingsplan for cirkulær økonomi for 2020-2032 og Strategi for Cirkulær Økonomi fra 2018 som stort set de eneste nationale virkemidler, der kan forebygge affald fra elektriske og elektroniske produkter i Danmark.

Af [høringsbrevet](#) fra sommeren 2022 fremgik det dog, at udkastet til bekendtgørelse ikke indeholdt nye regler for producentansvar for elektronikaffald, men at der vil være dialog med interessenter herom:

”Miljøministeriet arbejder sideløbende med at udmønte et initiativ i den politiske aftale om Strategi for Cirkulær Økonomi fra 2018 om en ændring af reglerne for producentansvar for elektronikaffald. Hjemlerne hertil blev vedtaget i Folketinget i foråret 2020, og der vil være separat forløb med interessentinddragelse for denne ændring.”

I dette blogindlæg beskriver jeg udkastet til bekendtgørelsen og dets forslag til graduering af affaldsgebyrer for affald af elektriske og elektroniske produkter samt ændringerne i den endelige udgave af bekendtgørelsen og diskuterer, hvorvidt og hvordan de foreslåede – og implementerede - gradueringer af affaldsgebyrerne kan få en miljømæssig betydning. Kravet er innovativt, men som jeg viser i indlægget, så er graduering økonomisk meget, meget begrænset! Jeg kommer med et forslag til, hvordan gradueringen måske alligevel kan få en miljømæssig betydning!

Graduering kun for virksomheder tilsluttet kollektive ordninger

Allerførst skal man gøre sig klart, at gradueringen af affaldsgebyrer kun gælder for producenter og importører, der er tilsluttet en kollektiv ordning, jf. en [vejledning fra Miljøstyrelsen](#):

”EU’s affaldsdirektiv fra 2018 stiller en række minimumskrav til ordninger for udvidet producentansvar, herunder krav i artikel 8a om graduering af producenternes finansielle bidrag til opfyldelse af sine forpligtelser i tilfælde af kollektiv opfyldelse af forpligtelserne vedrørende udvidet producentansvar, sådan at det finansielle bidrag gradueres i forhold til produkternes miljøbelastning.”

En virksomhed behøver således ikke tilslutte sig en kollektiv ordning, men kan selv tage kasserede produkter retur, men skal i så fald dokumentere hvordan den håndterer elektronikaffaldet. Virksomheden skal i følge [elektronikaffaldsbekendtgørelsen](#) oplyse *”....hvordan producentansvaret påtænkes opfyldt, herunder om virksomheden er tilsluttet en kollektiv ordning eller har etableret en*

individuel indsamlings- og håndteringsordning. Oplysninger om hvilke af de i bilag 1 nævnte kategorier af udstyr der håndteres inden for henholdsvis kollektiv ordning og individuelt af den enkelte virksomhed, samt hvorledes virksomheden har tilrettelagt opfyldelsen af sin forpligtelse for tilbagehåndtering og særskilt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr.”

EU's affaldsdirektiv som baggrund for graduering af gebyrer

Baggrunden for at udvikle forslag til graduering af affaldsgebyrer beskriver Miljøstyrelsen i sin [vejledning](#) om gebyrernes grundlag således: *”EU's affaldsdirektiv fra 2018 stiller en række minimumskrav til ordninger for udvidet producentansvar, herunder krav i artikel 8a om graduering af producenternes finansielle bidrag til opfyldelse af sine forpligtelser i tilfælde af kollektiv opfyldelse af forpligtelserne vedrørende udvidet producentansvar, sådan at det finansielle bidrag gradueres i forhold til produkternes miljøbelastning.”*

Endvidere fremhæver Miljøstyrelsen de miljømæssige problemstillinger, som EU's affaldsdirektiv peger på skal danne udgangspunkt for gradueringen af affaldsgebyrerne (her vist med fed tekst): *”For at øge incitamentet for at producenter tager større hensyn til **reparerbarhed, genbrugelighed, genanvendelighed** samt **reducerer tilstedeværelsen af farlige stoffer** ved udformningen af deres produkter, stiller 2018-affaldsdirektivet krav om, at medlemsstaterne skal sikre, at de finansielle bidrag, som producenter og importører betaler til de kollektive ordninger for at opfylde deres forpligtelser, så vidt muligt er graduerede efter ovenstående miljøparametre.”*

Dvs. EU ser graduering af affaldsgebyrer som led i at forebygge affald ved blandt andet at sikre produkter længere levetid gennem reparerbarhed og genbrugelighed, men også som strategi for genanvendelse og for at undgå farlige stoffer i produkter.

Dansk forslag til graduering af affaldsgebyrer

I udkastet til den danske bekendtgørelse var beskrevet tre problemstillinger, der skulle udgøre grundlaget for en graduering af de danske affaldsgebyrer – dvs. betalingen til den kollektive ordning, som en virksomhed er tilknyttet:

- Ydelse af produktgaranti
- Indhold af genanvendt materiale
- Indholdet af bly

Bilag 10 i [udkastet til bekendtgørelsen](#) indeholdt nedenstående syv forslag til kriterier for graduering af affaldsgebyrer for forskellige produktgrupper, som var ny regulering sammenlignet med den tidligere bekendtgørelse:

Kriterier for de syv kategorier af elektrisk og elektronisk udstyr:

1. Udstyr til temperaturudveksling

Odense Letbane modtager 14 millioners erstatningskrav fra støjplagede naboer

Transport Via TV 2 Fyn

Kriterie: Produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret.

2. Skærme, monitører og udstyr indeholdende skærme med en overflade, der er større end 100 cm²

Kriterie: Produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret.

3. Lyskilder

SPONSERET INDHOLD

White hat hacker: Sådan angriber du dine cybertrusler

Undervisning

Kriterie: Producenten kan fremlægge dokumentation for, at produktet indeholder mindst 10% genanvendt materiale.

4. Stort udstyr (en ydre dimension på mere end 50 cm)

Kriterie: Produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret.

5. Småt udstyr (ingen ydre dimension på mere end 50 cm)

Seminar: Sådan tiltrækker du it-talenter til industrien

Kriterie: Produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret.

6. Småt it- og telekommunikationsudstyr (ingen ydre dimension på mere end 50 cm)

Kriterie: Produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret.

7. Fotovoltaiske paneler

Ingeniøren præsenterer ny konference om energireovering af den almene boligsektor

Byggeri

Kriterie: Produktet indeholder ikke bly.

I en vurdering af om affaldsgebyrer kan forbygge affald og medvirke til længere produktlevetider er kriterierne 1, 2, 4, 5 og 6 innovative og interessante ved at adskille affaldsgebyrer for produkter inden for de fem produktkategorier ud fra om *”produktet markedsføres med en produktgaranti ud over en to-årig reklamationsret”*. At en producent eller importør er villig til at tilbyde to års garanti efter den to-årige reklamationsperiode, må tolkes som en indikation af, at producent eller importør stoler på, at produktet har en levetid på mindst $2+2 = 4$ år, hvilket kan betyde, at produktet har en teknisk god kvalitet eller kan repareres.

Det interessante er desuden, at kriteriet fokuserer på en **produktgaranti**, hvilket stiller forbrugeren stærkere end en reklamationsret, idet en garanti kræver en større bevisbyrde fra producent og forhandler for at vise, at et ikke-fungerende produkt forbrugers praksis og ikke produktets kvalitet.

Det fremgik af [udkastet til bekendtgørelsen](#), at produkter som IKKE lever op til ovennævnte kriterier skal betale 20% mere af omkostningerne til affaldshåndtering af den pågældende produktgruppe i en kollektiv ordning i form af *”en malus (ekstra omkostning) i form af 20 procent af den enkelte producents beregnede operationelle omkostninger, jf. § 3, stk. 1, nr. 40, til affaldshåndtering af disse produkter tillagt den enkelte producents beregnede operationelle omkostninger til affaldshåndtering af disse produkter inden for hver kategori af markedsført elektrisk og elektronisk udstyr.”*

Den endelige bekendtgørelse og en ny vejledning

I den endelige udgave af bekendtgørelsen er forslaget til graduering af affaldsgebyrerne præciseret og suppleret med [vejledningen](#), som forklarer og eksemplificerer principperne bag de graduerede

bidrag, jf. [høringsnotatet](#): ”Miljøministeriet har på baggrund af hørings svar præciseret kriterierne i bilag 10, ligesom Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning til forskellige aspekter vedrørende de graduerede bidrag, herunder til garanti samt eksempler på beregning.”

Det fremgår af bekendtgørelsen, at ovennævnte graduering af affaldsgebyrerne trådte i kraft 5. januar 2023, jf. bekendtgørelsens §59:

§ 59. Kollektive ordninger skal graduere producenters finansielle bidrag til dækning af operationelle omkostninger vedrørende håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr i den kollektive ordning i overensstemmelse med bilag 10.

Stk. 2. Graduering skal første gang ske ved kollektive ordningers næstkommende beregning af finansielle bidrag efter den 5. januar 2023.

Stk. 3. Miljøministeriet reviderer bilag 10 hvert 3. år. Bilag 10 revideres første gang inden den 1. januar 2026.

Miljøministeriet begrundet i [høringsnotatet](#) forslaget om fokus på produktlevetid således: ”Miljøministeriet har valgt produktgaranti som kriterium, da produktgaranti kan give incitament til, at producenter markedsfører produkter med en bedre holdbarhed og reparerbarhed.”

Kravet til den produktgaranti, der kan sikre en producent eller importør et lavere affaldsgebyr, er udførligt beskrevet i vejledningen (og bekendtgørelsen) og giver forbrugeren klare [rettigheder](#):

”Kriterie 1: Produktet markedsføres med en handelsmæssig garanti for holdbarhed, jf. købelovens § 86 a, på minimum 2 år ud over den to-årige reklamationsret, der følger af købelovens § 83. Garantien skal opfylde kravene i markedsføringslovens § 17, gælde for hele produktet og må ikke være et tilvalg mod ekstrabetaling. Garantien skal stilles uden et modkrav om en tilmeldingsordning eller efterfølgende registrering og skal gælde ved

købet af produktet. Producenten må ikke stille betingelser for garantien, som har til hensigt at forhindre eller indskrænke forbrugerens adgang til garantien.”

Jeg synes væsentlige elementer i den krævede produktgaranti er:

- At garantien skal gælde for hele produktet
- At garantien ikke må være et tilvalg mod ekstrabetaling
- At garantien skal stilles uden et modkrav om en tilmeldingsordning eller efterfølgende registrering og skal gælde ved købet af produktet
- At producenten ikke må stille betingelser for garantien eller indskrænke forbrugerens adgang til garantien

Kan den foreslåede graduering af affaldsgebyrerne få en miljøeffekt?

Med så stærkt og innovativt et krav til et produkt som to års produktgaranti efter de to års obligatoriske reklamationsret er det vigtigt at analysere, hvorvidt og hvordan dette krav vil få en miljømæssig betydning. Dvs. vil denne mulighed påvirke konkurrencen mellem forskellige producenter og deres produkter – og dermed måske tilskynde producenter til at forbedre deres produkter eller tilskynde forhandlere til at ændre deres produktsortiment?

Allerførst er det vigtigt at se, hvad 20% ekstra affaldsgebyr eller 20% lavere affaldsgebyr kunne tænkes at betyde for produkternes priser og dermed priskonkurrencen.

Det er ikke muligt på hjemmesiderne for de kollektive ordninger at finde specifikke affaldsgebyrer, selvom §60 i bekendtgørelsen må tolkes således, at disse oplysninger skal være tilgængelige:

”§ 60. *Kollektive ordninger skal på deres hjemmeside offentliggøre oplysninger om: ejerskab, producenter i ordningen, vejledende økonomiske*

bidrag til dækning af operationelle omkostninger i ordningen fra producenter per ton markedsført produkt samt parametre for eventuelle rabatter, og den kollektive ordnings udvælgelsesprocedure for affaldshåndteringsoperatører.”

Typisk skriver de kollektive ordninger på deres hjemmeside noget i stil med, at ordningens medlemmer betaler et variabelt miljøbidrag, der afhænger af dels hvad og hvor meget virksomheden sælger, dels udviklingen på råvaremarkedet.

Nå, men jeg mener for nogle år siden at have hørt, at gebyret, der betales af en producent eller importør for affaldshåndtering af en laptop, er ca. 50 kr. Hvis dette er korrekt, vil det lave affaldsgebyr med 20% rabat blive 80% af 50 kr = 40 kr og det høje affaldsgebyr med +20% ekstra gebyr blive 120% af 50 kr = 60 kr. Dvs. der vil under disse forudsætninger være en forskel i affaldsgebyrerne på 20 kr for en laptop!

Det må antages, at denne forskel i gebyrer i sig selv ikke kommer til at have nogen som helst indvirkning på priserne på markedet for laptops – og det samme vil nok være tilfældet for andre typer elektriske og elektroniske produkter på det danske marked. Det kan være, at affaldsgebyret for en laptop er mindre end 50 kr, men i så fald vil den økonomiske tilskyndelse fra forskellene i gebyrerne være endnu mindre og tilskyndelsen til ændret praksis endnu mindre!

Manglende økonomisk tilskyndelse fra små forskelle i affaldsgebyrer

Konklusionen om den manglende økonomiske tilskyndelse fra små økonomiske forskelle i affaldsgebyrer er på linje med analyserne i rapporten ["Differentiated payment"](#) skrevet af NIRAS i 2015 som del af ["Den frivillige aftale om WEEE"](#), hvor miljøministeren, en række erhvervsorganisationer og de kollektive ordninger i 2013 indgik en aftale om *"at sætte fokus på mulighederne for at fremme*

ecodesign af elektriske og elektroniske produkter og skabe incitament for bedre og øget sortering, genbrug og genanvendelse af brugt elektronik”.

I rapporten ”Differentiated payment” konkluderes på baggrund af eksempler på differentiering af affaldsgebyrer på elektriske og elektroniske produkter, at disse IKKE har nogen virkning på konkurrence og forbrugspræferencer, fordi forskellene i gebyrerne er små og produkterne ikke er særlig prisfølsomme. Der refereres blandt andet til en fransk differentiering af affaldsgebyrer, som for en del produktgrupper også har en +/-20% differentiering og for mobiltelefoner, der ikke kan tilsluttes en oplader af fælles standard, har +100% graduering i affaldsgebyr. Selv dette ekstragebyr på +100% er i Frankrig så lille som 0,02 Euro (= 0,15 kr) eller 0,003% af produktets pris. Rapporten konkluderer, at heller ikke denne forskel vil have en betydning i konkurrencen mellem forskellige mobiltelefoner eller forbrugernes præferencer for den ene eller den anden mobiltelefon.

Hvornår påvirker graduerede gebyrer konkurrencen?

Når forskellene i de graduerede affaldsgebyrer er så små, skyldes det, at EU’s affaldsdirektiv foreskriver, at differentieringen kun må afspejle forskellene i omkostningerne ved at håndtere forskellige produkter i en kollektiv ordning.

I NIRAS-rapporten om differentierede gebyrer refereres et studie, der viser, at forbrugere er villige til at betale op til 30% for en dyrere, men mere energieffektiv vaskemaskine – endda selvom merprisen ikke opvejes af tilsvarende økonomiske besparelser i brugsfasen. Hvis man skal overføre denne konklusion til den nødvendige graduering af affaldsgebyrer for at sikre, at den påvirker forbrugernes præferencer, skal prisforskellen øjensynlig svare til 30% af **produktets pris**, hvilket er meget, meget langt fra de gradueringer, der omtales i NIRAS-rapporten og den mulige graduering jeg beregnede for en laptop.

En mulighed?: Gebyrer baseret på forskelle i klimabelastning

I stedet for kun at modulere affaldsgebyrerne efter håndteringsomkostningerne kunne man beregne gebyrer, der afspejler forskelle i produkternes klimabelastning. Når man skal beregne de forventede mængder af elektronikaffald, foreskriver EU, at man skal beregne gennemsnittet af de foregående tre års salg af elektriske og elektroniske produkter. Dette indikerer en så lav forventet produktlevetid som tre år for elektriske og elektroniske produkter! De tre års forventede levetid synes i hvert fald at blive anset for realistisk af aktører inden for elektriske og elektroniske produkter i Danmark, da lavere danske affaldsmængder end gennemsnittet af de tre sidste års salg ind i mellem i bruges som argument for, at der sker tyveri af kasserede elektronikprodukter – selvom det også kunne være udtryk for, at en del elektriske og elektroniske produkter holder længere end tre år!

En garanti på to år ud over de to års reklamationsret svarer således til fire års forventet levetid og dermed altså $1/3$ yderligere levetid end de tre år. Man kunne beregne en graduering af gebyrer, der afspejler forskellen i klimabelastningen omregnet ved hjælp af den CO₂-afgift på 1500 kr pr ton CO₂, som [Klimarådet](#) mener Danmark bør have i 2030.

Dvs. at et produkt uden garanti og en forventet levetid på kun tre år skal pålægges en CO₂-afgift svarende til $4/3$ af CO₂-belastningen ved produktionen et produkt, mens et produkt med garanti og en forventet levetid på minimum fire år kun skal pålægges en CO₂-afgift svarende til CO₂-belastningen fra ét produkt.

På Aalborg Universitet har vi tidligere beregnet, at klimabelastningen ved produktion af et **fjernsyn** (fraregnet ca. 3% godskrivning ved genanvendelse af selvsamme fjernsyn) er ca. 330 kg CO₂e. Ved en CO₂-afgift på 1500 kr pr tons ville CO₂-afgiften for et fjernsyn uden to års garanti blive $4/3 \times 0,330 \times 1500$ kr = 660 kr. For fjernsynet med to års garanti ville afgiften blive $0,330 \times 1500$ kr

= 495 kr. Dvs. der vil være en forskel i gebyrerne på 165 kr, hvilket for et fjernsyn til eksempelvis en pris på 3000 kr ville svare til en forskel i prisen på ca. 5% (hvis forskellen i gebyrerne blev 100% afspejlet i prisen).

Det er en større forskel end de 0,003% i prisforskel i afgiften for en mobiltelefon i Frankrig. Omvendt er det nok stadig så lille en forskel, at den antagelig vil drukne i prisændringer ved udsalg og andre former for kampagner og i hvert fald er den potentielle prisforskel på 5% en hel del mindre end de 30%, som ifølge de nævnte erfaringer med energibesparende vaskemaskiner synes at være den prisforskel, der kan påvirke produktvalget inden for en produktgruppe.

For en **støvsuger** med en klimabelastning på ca. 46 kg/CO₂e vil de to gebyrer være henholdsvis $\frac{4}{3} \times 0,046 \times 1500 \text{ kr} = 92 \text{ kr}$ og $0,046 \times 1500 \text{ kr} = 69 \text{ kr}$ – dvs. en forskel i gebyrerne på 23 kr, som heller ikke kan forventes at ville påvirke priskonkurrencen for støvsugere!

Dvs. at beregning af gebyrer ved hjælp af forskelle i klimabelastning beregnet ud fra en forventet forskel i produktlevetid på et år og en CO₂-afgift på 1500 kr/tons næppe heller ikke er tilstrækkeligt til at skabe et marked for produkter med længere produktlevetid!

Synlige gebyrer som effektiv strategi?

NIRAS-rapporten om differentierede gebyrer beskriver en anden mulig strategi, som måske i højere grad kan påvirke forbrugernes præference i købsituationen: at gøre afgifterne og deres grundlag synlige for forbrugerne i købsituationen. Denne strategi anvendes i følge NIRAS-rapporten i Frankrig, hvor et produkts miljøafgift og dets baggrund skal være synlig for forbrugeren, lige som et eventuelt energimærke og et eventuelt reparationsindeks skal være synligt.

En tilsvarende dansk regel ville betyde, at affaldsgebyret og dets grundlag skal være synligt for den danske forbruger. Det virker sandsynligt, at produkter, der markedsføres med to års produktgaranti (ud over den obligatoriske reklamationsret på to år) - og hvis det samtidig er obligatorisk at vise grundlaget for affaldsgebyret - kan påvirke forbrugerens valg i købsituationen. Kravet om synlig afgift og afgiftsgrundlag vil samtidig betyde, at produkter med et højere gebyr og uden to års produktgaranti vil fremstå som et dårligere valg for forbrugeren – og dermed kunne konkurrencen blive påvirket i retning af produkter med længere produktlevetid!

Bekendtgørelsen nævner ikke, at affaldsgebyret og dets grundlag skal være synligt. Men kriteriet for kun at skulle betale det lave affaldsgebyr kræver ifølge bekendtgørelsen, at produktet skal **markedsføres** med en garanti på to år, jf. det tidligere viste citat, hvilket må tolkes som at produktgarantien skal være synlig for forbrugeren i købsituationen:

”Produktet markedsføres med en handelsmæssig garanti for holdbarhed, jf. købelovens § 86 a, på minimum 2 år ud over den to-årige reklamationsret, der følger af købelovens § 83. Garantien skal opfylde kravene i markedsføringslovens § 17, gælde for hele produktet og må ikke være et tilvalg mod ekstrabetaling.”

[Markedsføringslovens §17](#) kræver således, at ”En erhvervsdrivende, der markedsfører en handelsmæssig garanti, skal udlevere en erklæring om garantien til forbrugeren på et varigt medium senest ved leveringen af produktet.”

Forudsætning for succes: Producenter og importører skal konkurrere om at tilbyde garanti

Der er dog stadig en forudsætning, der skal være opfyldt for, at det innovative kriterie for lavt affaldsgebyr får en betydning for

konkurrencen og det er at nogle producenter og importører begynder at tilbyde de to års produktgaranti.

HVIS ingen producenter og importører vælger at tilbyde garantien, får muligheden for et 20% lavere affaldsgebyr og dens grundlag – de to års ekstra garanti - ikke en betydning på markedet for elektriske og elektroniske produkter!

I slutningen af 1990'erne, da Danmark netop havde tilsluttet det nordiske miljømærke Svanen, var myndighederne bange for, at Svane-mærket ville blive en fiasko. Mærket var – ifølge [Forbrugerstyrelsens](#) vurdering i 1998 - *"alt for usynligt i butikkerne, fordi de store producenter af bl.a. vaskepulver og rengøringsmidler boykotter Svanen."* Denne situation ændrede sig, efter den første producent begyndte at miljømærke sine produkter med Svanen!

Forhåbentlig begynder producenter og importører at konkurrere om at tilbyde to års garanti for elektriske og elektroniske produkter. Forbruger- og miljøorganisationer kan begynde at lægge pres på producenter og importører om at tilbyde denne garanti, og Miljøministeriet kunne - lige som i Frankrig - stille krav om, at miljøgebyrer OG DERES GRUNDLAG skal være synlige i købsituationen!

Det er **ikke** selve gebyret, der betyder noget økonomisk – det er det innovative krav om at yde to års garanti, der potentielt kan ændre markedet for elektriske og elektroniske produkter. Ydermere kan disse ændringer ske NU – uden at vi behøver at vente på, at EU-nedsatte produktspecifikke arbejdsgrupper i løbet af de næste 5-15 år(!) får formuleret krav til eco-design for de mange specifikke grupper af elektriske og elektroniske produkter!

Emner

Cirkulær økonomi

Elektronik

Elektronikaffald

Affaldsreduktion